

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

Capvt XXIX.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15617

copi, adeo que Romanus, moneantur synodici literis Anatolij, nullum in hoc discrimen ponentes inter Episcopum Romanum & ceteros, nisi quod eum primo loco nominant. porro totam rei gerendae auctoritatem in Anatolio constituunt, Papam etiam Leonem illi debere subijci innuentes. Anatolius vero magna auctoritate usus, literas quaeversum scripsit ad omnes Metropolitanos, praecipue vero ad Romanum, ut ipse docet in epistola ad Leonem Imp. scripta, & constat etiam ex epistola LXXIV. sancti Leonis. Vnde colligitur cogitasse Anatolium de acquirenda sedi suae amplissima auctoritate, ad exemplum Papae urbis Romae. Nam & canon XXVIII. Chalcedonensis in hunc sensum conceptus est.

V. Acceptis ergo literis Anatolij, Leo Papa ad Leonem Imperatorem rescripsit debere eum dare operam ut catholicis Episcopis in Alexandrina Ecclesia constitueretur, & ne quid cuiquam liceret adversus Concilium Chalcedonense. Scripsit de eadem causa ad Anatolium, ejus literis respondens, tum etiam ad Basilium Episcopum Antiochenum, Iuvenalem Hierosolymorum, & Euxitheum Thessalonicensem, Kal. Septembr. Constantino & Rufo Consulibus, ut eorum cura innotesceret Episcopis earum partium quanam esset Leonis sententia de fide Concilij Chalcedonensis & de scelestis Timothei Aelurifacioribus. Scripsit, inquam, ad Euxitheum Episcopum Thessalonicensem; ut quia is omnibus Episcopis Illyricianis praeratur auctoritate sedis suae & ex privilegio sedis apostolicae, subiectos sibi Episcopos faceret certiores de toto isto negotio. in quo maxime versabatur Primatum dignitas. Extat Leonis epistola ad Euxitheum in eodem codice M S. Cardinalis Grimani, rei gestae seriem referens, ex qua nos sequentia descripsimus quae faciunt ad institutum nostrum: *Cognitis quae apud Alexandriam hereticorum furore commissa sunt, — fraternitatem vestram credidi admonendam ut sceleratis ausibus sancta constantia resistatis, ne in quoquam nostra communis fides aut repida inveniatur aut trepida. Ut autem haec cohortatio ad omnium fratrum nostrorum & coepiscoporum per Illyricum possit notitiam pervenire, diligentiae vestrae cura prospiciat: quia, quod saepe dicendum est, tota religio Christiana turbatur, si quicquam de his quae apud Chalcedonem sunt statuta convellitur.*

VI. Antea quidem Leo Augustus de eadem causa scripserat ad Euxitheum, uti convocatis Illyricianis Episcopis, quid in commune sentirent de Timotheo & de Chalcedonensi Concilio ad ipsum rescriberet; ut colligitur ex elencho Episcoporum ad quos

missae sunt ejusdem Imperatoris literae, subiecto epistolae ad Anatolium scriptae in appendice Concilij Chalcedonensis. Nam post descriptam Leonis Imp. epistolam ad Anatolium, admonet collector similem epistolam missam esse aliis Metropolitanis Episcopis, quorum nomina & Ecclesiae recensentur. Tum vero, ut docet auctor libelli synodici, Eudoxius Episcopus Thessalonicensis (sic enim vocat eum qui alibi vocatur Euxitheus) synodum congregavit, quae Euxichem, Dioscorum, & Timotheum anathemate notavit, sacram vero Chalcedonensem synodum confirmavit.

VII. Cura istius ab Imperatore Leone suscepta, tum consensus Episcoporum universi orbis pro defensione Concilij Chalcedonensis adversus Aegyptios, id est, Timotheum Aelurum & sequacines ejus, meminit etiam Eulogius Alexandrinus in libro de laude vitae solitariae, in qua haec inter cetera scribit teste Photio: *Narrat à Marciano Chalcedonensem synodum coactam, Leonem Marciano mortuo suspectum summeverum praefuisse, Aegyptios Concilium evertere conatos orbem totum tumultibus implese, impiè sicque rumores sparsisse Cyrillum à synodo damnatum, Nestorium receptum fuisse. Quorum, inquit, insanum furorem reprimens Leo, decreta Concilij Chalcedonensis aetiaque cum encyclicis seu circularibus mandatis per totum orbem misit, singulisque Episcopis & Presbyteris necnon iis qui in religiosa & monastica vita celebres habebantur praecipit uti sententiam suam scripto profiterentur. Quod Episcopi numero mille sexcenti promptè sane executi sunt, nemine qui aliter sentiret deprehensò praeter Amphilochium Side Pontificem, qui tamen & ipse paulò post Concilij sententiae subscripsit consentique.*

CAPVT XXIX.

Synopsis.

I. Investigandum deinceps superest quonam demum tempore desierit magna illa Thessalonicensis Episcopi auctoritas in Illyrico. Tum etiam agendum de vicariatu Archiepiscopi prima Iustiniana & Episcopi Corinthiensis.

II. Prima adversus Thessalonicensem Episcopum tentamenta fuere a Theodosio junioris, dein sub Sixto III. Papa, tum sub Leone primo, irritò semper conatu. Sed Archiepiscopus prima Iustiniana felicior fuit quam ceteri.

III. Iustiniana prima, sive Achrida, Iustiniani Augusti patria. Archiepiscopo civitatis illius Imperator subijcit sex provincias, in quas jus omne abrogat Episcopo Thessalonicensi.

IV. Insistit deinde apud Agapetum Papam uti huic Archiepiscopo committerentur vices sedis apostolicae. Sed is assensum Iustiniano noluit.

V. Vicariam illam dignitatem Agapeti successor Vigilium tribuit Archiepiscopo primæ Iustinianæ per sex provincias illi contributas.

VI. Illustrissimus Cardinalis Baronius refellitur, qui putavit ista à Vigilio extorta per vim fuisse. Referuntur Baronij argumenta.

VII. Excitantur singula illustrissimi Cardinalis argumenta.

VIII. Nova illa Archiepiscopi primæ Iustinianæ dignitas accepta non fuit Episcopis Illyricianis, præcipue verò Thessalonicensibus. Benenatus Episcopus primæ Iustinianæ damnatus in synodo Illyriciana. Probatur ex Victore Tunnonensi, qui explicatur. Illyricianorum Episcoporum nomine interdum intelliguntur universi Episcopi Illyriciani, interdum verò illi tantum qui Iustinianæ primæ Archiepiscopo subiecti erant. Senonensis Archiepiscopus diu Parisiensem non habuit pro Archiepiscopo.

IX. Nihil tamen contradictione sua effecit Episcopus Thessalonicensis, mansitque novo Archiepiscopo sua auctoritas. Probatur ex sancto Gregorio. Causa personæque Episcoporum primæ Iustinianæ subiecta erant censura Pontificum Romanorum.

X. Ampli illa Archiepiscopi istius auctoritas effecit ut ei Patriarchæ dignitas & appellatio tributa sit à nonnullis antiquis scriptoribus.

XI. Corinthio quoque Episcopo tributa sunt vices Romani Pontificis in Achaia & Hellade. Probatur auctoritate Facundi, Gregorij Magni, & Balsamonis.

XII. Abolita est prorsus Episcopi Thessalonicensis auctoritas in Illyrico ævo Leonis Isauri, qua restricta est intra fines solius Macedonia primæ.

I. **S**ATIS, ut arbitror, ac forsitan nimis immorati sumus in explicanda dignitate Episcopi Thessalonicensis, ut opus non sitire per omnes sequentium temporum ætates. Sed necessarium visum est nihil omittere, quòd in istius potestate & mandatis ferè consent quæcunque sequentibus seculis aut mandata Legatis sunt, aut ab illis præsumpta. Superest itaque ut ostendamus quonam tempore defierit Episcopi illius auctoritas in Illyrico, quo primum pacto convulsa, quibus de causis imminuta extinctaque fuerit. Simul autem agemus de primæ Iustinianæ Archiepiscopo, qui Vicarius apostolicæ sedis fuit per aliquot Illyrici provincias, & de Corinthiensi, qui eandem Vicarij auctoritatem obtinuit in Achaia & Hellade.

II. Prima adversus Thessalonicensem Episcopum tentamenta fuere ævo Theodosij junioris, qui quorundam Illyricianorum Episcoporum suasionibus permotus, orientalis Illyrici causas ad curam Constantinopolitani Episcopi pertinere debere sancivit lege lata anno CDXXI. ut dictum est suprâ. Sed hic conatus irritus fuit. Haud ita multò post Perigenes Corinthiorum Episcopus, adeoque provinciæ Achiæ Metropolitanus, Anastasij Thessalonicensis auctoritatem excutere tentavit. Sed hanc audaciam missis Legatis & data ad eum epistola repressit

Sixtus III. Pontifex Romanus. Sub Leone deinde, qui Sixto successit, Anatolius tentavit in partes suas trahere Episcopos Illyricianos, ut docuit nos in capite superiori epistola ejusdem Leonis ad Iulianum Coensensem Episcopum. Felicior fuit Archiepiscopus primæ Iustinianæ: qui non solum potestati Thessalonicensis Episcopi exemptus est, sed etiam vicariatu sedis apostolicæ ornatus in quibusdam provinciis Illyricianis, in quas imperium abrogatum est Episcopo Thessalonicensi. Quod qua ratione factum sit, paucis expediam.

III. Iustinianus Imperator, patriæ suæ Achridæ sive primæ Iustinianæ (qua civitas fuit in Dardania Europæ) ornandæ cupidus, volensque eam circa sacerdotalem censuram, ut ejus verbis utamur, maximis incrementis ampliari, constituit anno DXXXV. uti primæ Iustinianæ antistes, non solum Metropolitanus, sed etiam Archiepiscopus fieret, & ut sub ejus auctoritate essent provinciæ Illyricianæ quæ sequuntur, Dacia nimirum mediterranea, Dacia ripensis, Mæsia secunda, Dardania, Prævalis, & pars aliqua secunda Pannoniæ quæ Bacensis civitati contributa erat. Ius autem omne in provinciis illas abrogat Episcopo Thessalonicensi, tam pro celebratione Conciliorum, quam pro ordinationibus Metropolitanorum, quos ad consecrationem Archiepiscopi primæ Iustinianæ pertinere in posterum debere sancivit, ita ut ipse à generali provinciarum illarum synodo ordinaretur. Postremis autem verbis legis ista omnia, quæ paulò antè multis verbis explicaverat, velut compendio perstringit, ita scribens ad Catellianum Archiepiscopum primæ Iustinianæ: *Quando autem tue recordationis sedis gubernatorem ab hac luce decedere contigerit, pro tempore Archiepiscopum ejus à venerabili suo Concilio Metropolitanorum ordinari sancimus, quemadmodum decet Archiepiscopum omnibus honoratum Ecclesiis provehi, nulla penitus Thessalonicensi Episcopo nec ad hoc communione servanda.*

IV. Eodem tempore Iustinianus apud Agapetum Pontificem Romanum egit uti is novo huic Archiepiscopo vices apostolicæ sedis injungeret, nimirum per illas provincias quæ suprâ nominatæ sunt. Quid ad hanc petitionem rescripserit Agapetus, non invenimus. Ex epistola autem ejus ad Iustinianum, qua rem totam se per Legatos significare ait, & ex Novella Constitutione cxxx. ejusdem Iustiniani, in qua vicariatum illum revocat ad beneficium Vigilij, nulla mentione Agapeti facta, colligere possumus illum vices suas noluisse concedere Archiepiscopo primæ Iustinianæ, fortassis æmulatione erga

L iij

Iustia. Nov. xi.
Vide supra Lib. 2.
cap. 9. §. 1.

emergentem auctoritatem, & munimenta in futurum prætruenens adversus ambitionem, si exemplo Constantinopolitanorum antistitum iste novi aliquid tentaret adversus privilegia antistitis Romanae urbis. Hæc sunt verba Agapeti: *De Iustiniana civitate gloriosi natalis vestri conscia, necnon & de nostra sedis vicibus injungendis, quid servato beati Petri, quem diligitis, principatu & vestre pietatis affectu plenius deliberari contigerit, per eos quos ad vos dirigimus Legatos Deo propitio celeriter intimamus.*

Agapet. epist. 4.
ad Iustinianum.

Vigil. epist. 1.

V. Mortuo interim Agapeto successit Silverius, & isti Vigilus. Ad illum verò Iustinianus legationem misit anno D X L. quò primum anno sedere in sede apostolica citra controversiam cœpit Vigilus, extincto Silverio. Puto autem simul à Vigilio petiisse per Dominicum Exconsulem atque Patricium (nam is legatus erat Iustiniani) uti vices apostolicæ sedis committeret Archiepiscopo primæ Iustinianæ. Nam vicariatus istius meminuit ipse Iustinianus in constitutione lata anno sequenti, in qua sic loquitur: *Per tempus autem beatissimum primæ Iustinianæ nostræ patriæ Archiepiscopum habere semper sub sua jurisdictione Episcopos provinciarum Daciæ mediterraneæ, & Daciæ ripensis, & Privalis, & Dardaniæ, & Mysiæ superioris, atque Pannoniæ, & ab eo hos ordinari, ipsum verò à proprio ordinari Concilio, & in subjectis sibi provinciis locum obtinere cum sedis apostolicæ Romæ, secundum ea quæ definita sunt à sanctissimo Papa Vigilio.*

Iustinian. Nov.
331. c. 1. an. 544.

VI. Falli ergo necesse est illustrissimum Cardinalem Baronium, qui incertum esse ait tempus quo vicariatus iste tributus est Archiepiscopo primæ Iustinianæ, & vi extortum esse ait à Iustiniano, nimirum post dissociatam inter eos concordiam. Quippe ea dissoluta est post Vigilij adventum Constantinopolim, id est, post annum quingentesimum quadragesimum septimum, vel ipso teste Baronio. Immo diuturna illa vis imperatoria, qua adactum Vigilium ait ut vices suas delegaret Archiepiscopo primæ Iustinianæ, ad aliam vim referri non potest quam ad eam quam idem Pontifex pertulit anno D L I. & sequentibus. Vana igitur est omni ex parte conjectura Baronij, quam heic tibi proponimus, lector, ut tanti momenti causam etiam tui iudicij faciamus. Hæc sunt verba Baronij: *In hujuscemodi habitis cum Iustiniano conflictibus cum fatigatus esset arumnis Vigilus, idem Imperator ab eo inter alia illud extorsit, quod ab Agapeto Papa obtinere frustra tentaverat, nec ab ejus successore Silverio impetrare valuit, nempe ut prima Iustiniana, natale solum, à se mirifice illustrata, non episcopatus tantum, sed metropolitana sedis augetur dig-*

Baron. ad an.
531. & 555.

Baron. ad an. 555.

nitate. Cùm inquam à Vigilij prædecessoribus ipse Iustinianus impetrare conatus esset, minime valuit obtinere, quòd scirent iidem Romani Pontifices ea verti in præjudicium aliarum ipsi provinciarum adjacentium metropolitanarum sedium, injustum rati dedecore nobilium Ecclesiarum illustrari novam Ecclesiam primæ Iustinianæ, indecensque esse alias denudare ut una superornaretur Ecclesia, cresceret nimirum ipsa diminutione majoris, cui ipsa subdita fuisset, Ecclesia.

VII. In variis heic errores incidit illustrissimus Cardinalis. Nam neque post arumnas Vigilus vices suas tribuit Archiepiscopo primæ Iustinianæ, sed in felicibus pontificatus ejus initiis, & ante omnem simultatem cum Iustiniano, ut supra demonstratum est. Secundò, frustra ait Imperatorem non potuisse ista impetrare à Silverio, frustra, inquam, cùm id à nemine proditum sit memoriæ literarum. Tertio, ait Iustinianum à Pontificibus petiisse uti decernerent primam Iustinianam sedem esse metropolitanam. Id verò neque ex Agapeti epistola neque ex Iustiniani Novella colligitur. Immo repugnare huic sententiæ videtur Iustinianus, qui decernit ut primæ Iustinianæ pro tempore antistes, non solum Metropolitanus, (quod solum à Pontificibus petiisse Iustinianum scribit Baronius) sed etiam Archiepiscopus esset, id est, superpositus esset Metropolitanis provinciarum quæ lege illa subjectæ fuerunt antistiti primæ Iustinianæ. Denique non vidit Baronius quantam præcis illis Pontificibus injuriam faceret qui Episcopos Arelatenfes extulerunt, non solum super ceteros Galliarum Metropolitanos, sed etiam super Viennensem, cujus metropoli subjecta fuerat Arelatenfis Ecclesia.

VIII. Novam illam Archiepiscopi primæ Iustinianæ dignitatem acceptam non fuisse Illyricianis Episcopis, præcipue verò Thessalonicensi, in cujus diminutionem ista constituta fuerunt, facile mihi persuadeo. Ipsi enim testatum hoc mihi fecisse videntur anno quingentesimo quinquagesimo, in causa Benenati Episcopi primæ Iustinianæ, quem synodus Illyriciana eo anno damnavit tanquam obrectatorem Trium Capitulorum, & studio sanè conservandæ veræ fidei, sed odio etiam, ut ego arbitror, erga Iustinianum, cujus apertum & pervicax erat studium pro condemnatione Trium Capitulorum. Hanc historiam debemus Chronico Victoris Episcopi Tunnonensis: *Post consulum Basily V. C. anno 11. Illyriciana synodus in defensione trium capitum Iustiniano Augusto scribit, & Benenatum primæ Iustinianæ civitatis Episcopum, obrectatorem eorundem trium capitum, condemnat. Ac ne quis putet Victorem*

ita hoc loco intelligendum esse ut de synodo agat Illyriciana earum tantum provinciarum quæ primæ Iustinianæ Episcopo subiectæ erant, id primò prohibet, quòd probabile non sit eam synodum aliquid auctoritatis fuisse super suo Archiepiscopo, quem Episcopi illarum provinciarum contemnere tam citò non poterant, vivo adhuc Iustiniano, præsertim cum causæ personæque Archiepiscoporum istius sedis subiectæ essent Romano Pontifici, ut adnotabitur paulò post. Prohibet præterea Facundus Hermianensis, qui inter defensores Trium Capitulorum nominat Episcopos Helladis, Illyrici, atque Dalmatiæ, haud dubiè dicturus cujus Illyrici, si factum id fuisset in synodo earum tantum provinciarum quæ primæ Iustinianæ fuerant contributæ. Scio sanctum Gregorium ad Episcopos scribentem earundem provinciarum, de ordinatione Ioannis Episcopi primæ Iustinianæ, epistolam suam direxisse *universis Episcopis per Illyricum*, eos admonens uti ei, qui vices apostolicæ sedis obtineret, in his quæ ad ordinem ecclesiasticam rectitudinemque pertinent disciplinæ, sive in aliis quibus canonum decreta non obstant, parere nullo modo differrent. Certum est sanctum Gregorium heic Episcoporum Illyricianorum nomine eos tantum intelligere qui Ioanni subiecti erant ratione suæ Ecclesiæ, neque accipiendum esse de universis omnino Episcopis Illyrici, unde concludi posset Victorem quoque Tunnonensem locutum esse de synodo Illyriciana earum tantum provinciarum quæ à jurisdictione Thessalonicensis antistitis resectæ, in jus & potestatem transierant Archiepiscopi primæ Iustinianæ. Verum non arbitror, ut jam dixi, auctores aliquid super Benenato Episcopos earum provinciarum, recentibus tum initiis dignitatis ejus quam illi lege sua contulerat Iustinianus, præsertim cum nullibi extent indicia contradictionis eorum. Dispar ratio erat Episcopi Thessalonicensis: qui cernens sibi fieri injuriam, ac se deprimi, ut iste attolleretur, eum haud dubiè non habuit pro Archiepiscopo, adeoque eum, tanquam adhuc sibi subiectum, in sua synodo damnavit. Simile aliquatenus exemplum habemus hodie in causâ archiepiscopatus Parisiensis, resecti ab archiepiscopatu Senonensi auctoritate Urbani VIII. Romani Pontificis, cum consensu Ludovici XIII. Regis Francorum Christianissimi. Nam licet iste sit constitutus in urbe regia, dignitatèque suam semper retineat, Archiepiscopus tamen Senonensis illum diù non habuit pro Archiepiscopo, eumque ad conventus ecclesiasticos provincie suæ post ea tempora evocavit, etiam in

oculis Principis. Quidni Episcopus Thessalonicensis, cujus magna hæctenus auctoritas apud eas gentes fuerat, quisque plurium magnarum provinciarum ejus imperio fuerarum favore haud dubiè adjuvabatur, idem audeat adversus Episcopum primæ Iustinianæ?

IX. Nihil tamen contradictione sua effecit Episcopus Thessalonicensis, mansitque novo Archiepiscopo auctoritas quam illi lege sua & commendatione apud Romanos Pontifices procuraverat Imperator Iustinianus. Discimus istud ex epistolis sancti Gregorij, quæ docent eum unà cum Pallio vices suas Ioanni Episcopo primæ Iustinianæ commisisse *juxta morem, & iterata*, ut ipse ait, *innovatione*. Vnde rectè concludit illustrissimus Archiepiscopus, id circa Episcopos sedis illius observatum esse per illas tempestates, ut Romani Pontifices singulis Archiepiscopis, statim ac isti consecrati erant, vices apostolicæ sedis & Pallium conferrent, & causas personarumque eorum subiectas fuisse censuræ Romanorum Pontificum. Ioannes Episcopus primæ Iustinianæ Hadrianum Thebanum Episcopum ab episcopatu dejecerat occasione vicium sedis apostolicæ, ut docet sanctus Gregorius. Venit is Romam, de iniquo iudicio expostulaturus. Gregorius verò suscepta causæ istius cognitione, sententiam Ioannis, tum quia suspensâ erat per appellatorem ad sedem apostolicam, tum quia contra leges canoniceque prolata ipso non poterat jure subsistere, cassavit, & Hadrianum Thebanæ Ecclesiæ restituit, Ioannem porro, donec aliquid gravius circa ipsum decerneret, triginta dierum spatio sacra communione privavit.

X. Ampla illa Archiepiscopi primæ Iustinianæ auctoritas effecit ut ei Patriarchæ dignitas & appellatio tributa sit à nonnullis antiquis scriptoribus, ejusque propterea subscriptionem in ordine Patriarcharum admisam in Trullana synodo putaverit illustrissimus Cardinalis Perronius, similitudine nominum deceptus; cum tamen in ea synodo non agatur de Archiepiscopo primæ Iustinianæ, sed de Episcopo Constantiæ Cypri, quæ & Iustinianopolis dicebatur, ut observatum est ab illustrissimo Archiepiscopo.

XI. Per eadem fortean Iustiniani tempora Thessalonicensi Episcopo adempta est auctoritas in Achaïam & Hellada, quæ Corinthio Episcopo ceu Romani Pontificis Vicario deinceps paruerunt. Hellados certè tanquam ab Illyrico distinctæ meminit Facundus Hermianensis, qui scribebat ævo Iustiniani, ut supra dictum est. Præterea sanctus Gregorius ad Ioannem Corinthiorum Episcopum scribit se, prædecessorum suo-

Armenia lib. 1. c. 1. & in Theodor. lib. 1. pag. 177.

Gregor. lib. 1. c. 1. & in Theodor. lib. 1. pag. 177.

S. Gregor. lib. 4. Indict. 15. epist. 15. 19.

Morca in lib. de Primat. f. 47.

S. Gregor. lib. 1. Ind. 11. epist. 4.

Vide suprad lib. 1. cap. 9. f. 1. & in lib. de Primat. f. 44.

rum exempla sequendo, ad illum mittere Pallium, quod erat insigne Vicariatus. Pallium verò, inquit, sicut per epistolam vestram, quam per Andream fratrem & cœpiscopum nostrum suscepimus, postulastis, direximus; quo ita vos uti necesse est sicut prædecessores vestri usi concedentibus nostris prædecessoribus approbantur. Subjectos porrò illi fuisse Episcopos Hællados, tametsi alienæ provinciæ, rectè ex sequenti epistola collegit vir clarissimus Ioannes Morinus. Nam ad Episcopos illos de e re scribens Gregorius, ita loquitur: Pallium Ioanni fra tri nostro Corinthiorum Episcopo nos transmisisse cognoscite, cui vos magnopere convenit obedire; præsertim dum hoc sibi & antiquæ consuetudinis ordo defendat, & bona ejus, quibus ipsi testimonium perhibetis, invitent. Itaque Balsamo recensens Episcopos qui olim in partibus illis gerebant vicines apostolicæ sedis, inter illos numerat Corinthiensem in scholio ad præfationem Concilij Trullani. Interim hæc adnotandum est Gregorium non antè Pallium misisse ad Ioannem quam ab ipso postulatam fuisset per literas.

XII. Abolita deinde prorsus est Episcopi Thessalonicensis auctoritas in provincias Illyricanas postquam ex Leonis Isauri Decreto, in odium fidei vindicatæ à Gregoriis II. & III. Summis Pontificibus, provinciæ Illyrici, Sicilia, & Calabria avulsæ sunt à patriarchatu Romano, & tribuatæ Constantinopolitano. Tunc enim intra fines solius Macedonia primæ restricta est Metropolitanæ Thessalonicensis potestas, ut docent Diatyposis Leonis Philosophi & antiqua episcopatum orientalium Notitia in codice Iuris Græco-Romani. Non immorabor diutius in explicanda hac causa, quam doctissimè suo more tractavit illustrissimus Archiepiscopus in libro primo istius operis. Illud tantum dicam, observationes ejus de origine schismatis Græcorum, quod fluxisse docuit ex provincialium illarum amissione, de qua justè conquerebantur Romani Pontifices, displicuisse Lucæ Holstenio, Marcam verò ad ejus objecta respondisse in Responsione quæ edita est inter Prolegomena.

CAPVT XXX.

Synopsis.

I. Arelatensis Episcopi vicariatus in Gallis eadem initia habuit quæ Thessalonicensis in Illyrico, ut ostenditur ex utriusque comparatione.

II. Ommissa disputatione de antiquitate urbis & Ecclesiæ Arelatensis, ommissa quoque contentione quæ inter Arelatensem Viennensemque Ecclesias fuit propter ordinationes Episcoporum provinciæ Viennensis, de solo vicariatu hæc agitur.

III. Initia dignitatis istius debentur studiis Patrocli Episcopi Arelatensis & beneficio Papa Zozimi. Statuit iste uti nemini intra Gallias ex clero liceret Roman aliòve proficisci absque literis formatis Episcopi Arelatensis. Tum ei commisit judicia causarum quæ in provinciis Gallicanis emergerent, ita tamen ut de majoribus causis referret ad sedem apostolicam.

IV. Huic Zozimi decreto debentur initia vicariæ dignitatis Episcoporum Arelatensium. Explicatur illius locus de formatis, qui nunc editur emendatior.

V. Tribuit deinde Patroclo Zozimus ordinationes Episcoporum provinciæ Viennensis & duarum Narbonensium, secundum morem antiquum. Inquiritur in antiquitatem istius consuetudinis, & ostenditur antiquam non fuisse. Fefellit itaque Zozimum Patroclus.

VI. Queritur qua ratione factum sit ut Episcopus Arelatensis factus sit Metropolitanus adversus civilem Imperij dispositionem & canones Nicænos. In Africa is Primas erat inter Episcopos qui ordinatione antiquior erat, nulla habita ratione civilium metropolitæ. Excepto tamen Carthaginiensi, qui primum ubique locum obtinebat. Immo & Primates Mauritanie & Numidiæ aliquam prærogativam habebant.

VII. Cum amplificata esset urbis Arelatensis dignitas, constitutaque illic esset sedes Præfeti prætoris Galliarum, cum data sunt in eam omnia civilis administrationis decora, factaque est metropolis Galliarum. Ex honore civili urbis Arelatensis descendit honor ecclesiasticus. Probatur ex rescripto Honorij ad Agricolam, & ex canone secundo Concilij Taurinensis.

VIII. Explicatur canon ille, ut ostendatur Episcopum Arelatensem fuisse tum Metropolitanum in provinciæ Viennensi. Patres Concilij Taurinensis provinciam dividerunt, ut concordiam retinerent.

IX. Sed parte provinciæ contentus non fuit Episcopus Arelatensis; totam sibi subicere meditatus est, tum etiam duas Narbonenses. Faciendum id sibi potavit auctoritate Zozimi, qui ordinationes Episcoporum illarum provincialium tribuere se ait Patroclo juxta majorum canones & statuta & secundam antiquam consuetudinem. Magnum quid Patroclo tribuit Imp. Valentianus.

ROMANI Pontifices usui ipso edocti quantum conferret ad auctoritatem suam firmandam & disciplinam conservandam in disitis longè provinciis vicis apostolicæ delegatio, in Gallicana Dicecesi Episcopis Arelatensibus quædam mandata dederunt. Itaque ex Zozimi primùm beneficio anno CDXVII. vicariam potestatem in quibusdam capitibus acceperunt, quæ deinde à sequentibus Pontificibus usque ad Gregorium primum amplificata sunt ducentorum annorum intervallo; quibus elapsis, extincta est illa potestas. De his acturi pro ratione instituti nostri memoriam rerum antè dictarum repetendam esse censuimus, quòd videamus Arelatensem antistitem sedis apostolicæ per Gallias Vicarium factum esse ad exemplum potestatis quæ Thessalonicensi Episcopo tributa erat per Illyricum. Nam & ei tribuitur ordinatio Metropolitanorum quarundam provincialium, arbitrium præterea judicandarum causarum quæ definiri possent in Conciliis

S. Gregor. lib. 4. Indict. 11. epist. 51

Merin. lib. 7. Exercit. 21.

Marcæ in lib. de Primat. 7. 46.

Vide Ioan. V 111. epist. 78. 79.

Vide suprâ lib. 1. cap. 1. 5. 4. & seqq.